

DE SOM BLIR SKUTT PÅ GATEN.

Hvorfor blir vi ikke moralsk opprørt når vi hører at en nazihåndlanger er skutt på gaten? - Til oppbyggelse for N.S. stilles dette spørsmål i partiavisene av h.r. adv. Albert Wiesener, som ikke selv er partimedlem, men helt på egen hånd dyrker "verdens seiertrom" (slik kalte han nazismen for flere år siden). Kanskje vi kan få hjelpe herr advokaten litt med å finne det riktige svar på spørsmålet.

Det første vi da husker på, er selvsagt at det råder aktiv krigstilstand mellom Norge og Tyskland. Det annet vi må huske er at kampsåttene i denne krig bestemmes av Tyskland. Tyskerne har systematisk sprengt de grenser som var blitt trukket for en sivilisert krigsførsel og for en okkupasjonsmakts rettigheter i et okkupert land, - de har ikke nøyd seg med militær okkupasjon, men ved hjelp av norskfødte redskaper innført et rettsstridig terrorveldet i Norge. Formene for vår kamp har nødvendigvis måttet ta farge av dette.

Når da en av de menn herr Wiesener sikter til, blir skutt, da er det to tanker som naturlig melder seg. Den første: Denne mann var altså en såpass farlig hjelper for Norges motstander i krigen, at det ut fra hensynet til vår krigsførsel var grunn til å skyte ham. En skarpskytter som har en fiendtlig avdeling på kornet, resonnerer på samme vis: Han prøver isår å skyte de av motstanderne som kunne gjøre mest skade. - At denne krigsførsel antar andre former enn de rent militære, kommer av at tyskerne og deres hjelpere har utvidet krigen ut over det militære område, ikke bare i formen, men også i realiteten - de fleste av deres sivile fanger har ikke gjort annet enn hevde de rettigheter folkeretten tilkjennor dem! Som svar setter nordmenn seg under tiden utover den militære form, men aldri utover realiteten; vi fører ikke krig mot andre enn de som deltar i angrepet på oss.

Den andre tanken som ligger nær ved et slikt dødsfall, er denne: Mannen var norskfødt og likevel gjorde han tjeneste for Norges fiende. Han var mer enn en vanlig krigsmotstander; han var derutover også en mann som etter norsk lov er straffskyldig. Vi kan derfor ikke se likedan på ham som på f. eks. en fallen tysk soldat. Og det gjør ikke stor forskjell om mannen var angiver eller - som herr Wiesener heller vil - "bare" en statspolitimann på bøddeferd i fiendens tjeneste.

Men vi nordmenn lengter mot den tid da slike folk kan være sikre på å bli behandlet etter vanlig norsk rettspraksis. Det er ikke vi som liker lovløshet; vi ønsker å føre krigen fram til seier, for at lovløsheten skal forsvinne sammen med nazismen.

UKEOVERSIKT.

Først nå har de britiske styrker i Nederland kunnet høste fruktene av den strategiske situasjon de skapte da de gjorde spranget over Eindhoven til Nijmegen i september og dermed utsatte tyskerne i den sørvestlige del av landet for en flanketrussel over hele strekningen Nijmegen - Hertogenbosch - Tilburg - Turnhout - Antwerpen. Under heftige kamper har de nå kunnet trekke hele sin venstre fløy etter seg og etablert en front som i store trekk følger Maas' nedre løp. Dermed er to viktige mål nådd: Innsellingene til Antwerpens havn er frigjort, og det er skapt utgangsstillinger for offensive operasjoner over bredere front i Gelderland. Hvor snart disse vil følge, er vanskelig å si, selv om det lenge har vært meldt om store oppmarsjbevegelser i den britiske sektor. Noen tid må det vel ta før den nye forsyningsstrøm gjennom Antwerpen når selve frontsonen, og det er mulig at nye forberedende enkeltaksjoner må til før man kan sette inn en større offensiv med støttrøp på tvers av tre større elvearmar. Også andre faktorer virker hemmende: Det tette hollandske kanalsystem som vanskeliggjør

rask utvikling av større panserformasjoner, de oversvømmelser tyskerne har foranstaltet og det dårlige vær som er til sjene for både landtransport og flyaktivitet.

På den øvrige del av vestfronten er det bare mindre forskyvninger, men luftoffensiven fra vest øver et stadig økende trykk på Tyskland, et trykk som ikke lenge må komme til å få avgjørende følger både for produksjonen, transporten og i siste instans også for motstandsevnen ved selve fronten. I 1. oktober satte de vestalliertes flyvepen ny månedsrekord, med over 100.000 tonn bomber; det er mer enn tyskerne under hele krigen har kastet over England (de flyvende bomber medregnet), og når man vet hvor medtatt enkelte byer og strøk i England er, kan man tenke seg hvordan det ser ut i Tysklands industristrøk.

På østfronten foregår det harde kamper både i Kurland og Øst-Preussen, men det er bare i Ungarn at uken har brakt en større frontforskyvning. Her skiftet russerne på tradisjonell måte tyngdepunktet for sine angrep, fra Debrecen-sektoren til området mellom Donau og Tisza, hvor en offensiv med uimotståelig kraft satte inn og i løpet av få dager brakte russerne til Budapest, hvor det nå utkjempes et avgjørende slag. Selv om tyskerne en kortere tid kan holde byen ved å kaste inn SS-styrker uten hensyn til ofrene, er Ungarn en tapt posisjon for dem. Med de begrensede styrker tyskerne har til rådighet, ble landets skjebne i grunnen avgjort all da Rumania kapitulerte og de lett forsvarbare fjellstillinger i Karpatene og de fransilvanske Alper kunne utflankeres av det russiske panservåpen. Der russerne gjennom det sørlige Rumania langs Donau- og Temesdalene trængte opp mot den ungarske slette, ble fjellstillingene i den østlige del av landet truet i rygg og flanke, og tyskerne ble tvunget til å sette inn sitt kostbare panser i det store slag ved Debrecen - forgjeves. Omtrent samtidig inntraff de politiske begivenheter i Ungarn som stilte ytterligere krav til de tyske besetningsstyrker, og resultatet er det sammenbrudd av de tyske stillinger som nå har funnet sted. Og for russerne er Budapest bare en stasjon på veien. Bak Budapest ligger Wien-linjen, som sperrer senkningen mellom Alpernes utløpere og Karpatene, en av de klassiske innfallsporter til Sentraleuropa. Og den er ikke noe trengt deifilé, man regner at det i moderne krig vil kreve en halv million menn å holde den. Kan Tyskland i dag avse så store styrker?

På de øvrige krigsteatre, på Ishavsfronten, på Balkan, i Italia og det fjerne Østen er det overalt i siste uke frangang å rapportere for de allierte stridskrefter, men forskyvningene er ikke store. Vi er tydeligvis igjen inne i en mellomfase av krigen, med oppmarsj og oppladning ved overgang fra høst- til vinterfelttog og kanskje med forberedelser til skifte av tyngdepunkter.

MEDDELELSE FRA ANSVARLIG NORSK HOLD.

Vi vet ikke sikkert hvordan krigen kommer til å slutte, men vi vet at vår innsats i denne krigens slutfase kan bli avgjørende for vår stilling. Det kan tenkes at tyskerne kapitulere etter nederlag på tysk jord, men det er også mulig at kampen blir tatt opp her før det er slutt i Tyskland. Våre vepnete styrker gjør sin innsats og er beredt til å bære de ofre kampen kommer til å kreve, men vi andre? Er vi beredt? Står vi ferdige til å gjøre vår plikt og til å bære de tap krigen fører med seg? Det er noe annet å føre krig enn å holde ut under 4 års okkupasjon. Mange hundrede er felt på hjemmefronten, flere titusender sitter i fengsel eller konsentrasjonsleir eller har måttet flykte, men det store flertall har kunnet fortsette sitt arbeid og har ikke fått den blodige krig inn på livet. Krigshandlingene kan virke som et voldsomt sjokk, men dette må ikke lamme oss slik som det gikk i Frankrike og Belgia i 1940. Det var noe ganske annet i år. Denne gang flyktet de ikke ut på velen i panikkartet flukt, men fulgte Eisenhowers ordre om best

mulig å sikre sin personlige sikkerhet og samtidig gjør sitt beste for å hjelpe de allførte. Det store flertall gjør sin innsats ved å holde seg i ro og ikke ligge i veien for de militære. Alle som ikke tilhører hjemmestyrkene gjør den beste tjeneste ved å holde seg i ro men være beredt til å hjelpe innenriksstyrkene og de tropper som kommer utenfra med mat, husly, korrekte opplysninger når de ber om det.

En dag må tyskerne be om våpenstillstand, men selv da er ikke vårt arbeid avsluttet. Sannsynligvis vil de tyske soldater være så trette at de ikke ønsker mere krig, men vi må være forsiktige. Det kan finnes desperate elementer som kan begynne å rase på egen hånd. Vi bør avholde oss fra alle utfordringer mot tyskerne etter våpenstillstanden. Når vi greier å bevare fatningen under 4 års okkupasjon, kan vi også greie å bevare fatningen i den tid som vil gå inntil tyskerne er avvepnet.

I tiden etter våpenstillstanden melder det seg mange og store oppgaver. Regjeringen sammen med Hjemmefrontens Ledelse har planene ferdige, og nå da tidspunktet for frigjøringen av landet nærmer seg vil vi nevne noen av oppgavene. For det første må vi naturligvis gjøre alt for at de militære operasjoner kan skje så raskt og effektivt som mulig. Vi må dessuten ha nødvendige forsyninger av mat, klær og brensel og forberede rettsoppgjøret med norske nazister og tyske krigsforbrytere og ta fatt på den store plan og fullt arbeid for alle arbeidsføre.

Det er et nødvendig vilkår at ordre og kunnngjøringer fra den norske regjering og de militære myndigheter blir spredt hurtigst mulig og helt korrekt. Til opplysningstjenesten trenger vi hele folkets hjelp i den første tiden.

NORGES NYTT.

Statspolitifullmektig Thorhus ble lørdag 4/11 ved 9-tiden om morgenen skutt da han kom ut fra Munkedamsveien 55 hvor Statspolitiflaks skulle holde til. Gjerningsmannen kom sykklende og fyrte av flere skudd mot Thorhus på kloss hold, uten å gå av sykkelen. Siden syklet han rolig videre. Folk i gaten foretok seg intet. Thorhus var kjent for å opptre voldsomt mot arresteranter.

Lørdag 4/11 ble löjtnant Leif Svenning, f. t. sekretær i Landbruksdepartementet skutt av tyskerne "under fluktforsøk". Ingen har sett ham etter han forlot sitt arbeid i lørdag middag. Hans hustru som er nesten 1 år etter slag for noen år siden, fikk beskjed om at Svenning var kjørt til Kriegslaserettet. Han må da sannsynligvis ha levet en stund etter "fluktforsøket". Antagelig har Gestapo skutt ham rett ned. Liket er ikke utlevert.

Lørdag 4/11 ble politifullmektig Kjell Magnussen skutt rett ned av Gestapo i sin leilighet da han skulle gå inn i badet.

Lørdag 4/11 ble politiinspektør Mikael Klavenes Stavnum og politifullmektig Arnesen arholdt av Gestapo.

Onsdag aften inntraff det en voldsom eksplosjon i Oslo Sveisebr drift.

FÖLGENDE OPPROP ER SENDT UT TIL BEFOLKNINGEN I NORD-NORGE.

TIL BEFOLKNINGEN: Ved forræderi av en finsk regjeringssklakk er rømingen av en del av Nord-Norge blitt en militær nødvendighet.

I løpet av denne røming er en evakuering av sivilbefolkningen i dette område utvilsomt nødvendig, idet motstanderen har bevist at han i de av ham besatte områder hensynsløst og brutalt tvinger sivilbefolkningen til innsats for å oppnå sine mål.

Dette medfører at den bolsjeviskiske motstander ikke kan overlates noen som helst underbringelse eller eksistensmuligheter i kareneområdet. Alle sådanne innretninger som husly, b. fordringsmidler og forrådslager av levnetsmidler må ødelægges eller bringes bort.

Dermed blir befolkningen i dette område fratatt eksistensgrunnlaget, slik at den, for å kunne opprettholde livet, må evakuere til de norske områder som fremdeles blir beskyttet av den tyske vernemakt. De tyske besetelsesmyndigheter erklærte seg av denne grunn beredt til å understøtte med alle til rådighet stående muligheter den tilbakeføring av befolkningen som de norske myndigheter gjennomførte. I egen interesse er også alle midler til selvhjelp å utnytte i videst mulig utstrekning. Avgjørende for at

en fullkommen gjennnførelse av evakueringsforetagende skal lykkes er framfor alt en helt gjennomført utnyttelse av alt kultermateriell som står til disposisjon i det område for avtransporten. Kutterojere som forsøker å undre seg omne oppføring, må rekne med de skarpeste motforholdsregler, som beskytning og senkning av båt og basetning. Den som ikke følger denne utvetydige anvisning forårsaker selv at han og hans familie derved utsatt for dødelig fare å gå den nordnorske vinter i møte uten husly og ernæringsmuligheter. Oppropet er undertegnet av Terboven og Rendullin og trykt på rødt papir. Trykfeilene er gjengitt.

NYHETENE TORSDAG.

Vestfronten. Seks amerikanske divisjoner under kommando av general Patton har gått til angrep mellom Metz og Nancy. Amerikanerne har god framgang, og har rykket fram opptil 5 km. enkelte steder står de bare 3 km fra veien mellom Metz og Strasbourg. Torsdag ble det opprettet to nye brukader på den annen side av Moselle til for Metz. Elva Seille er forsert, og Chemnot, 16 km S for Metz er inntatt. Over 200 amerikanske bombefly med jagers eskorte angrep torsdag mål i Metz. S for Aachen rykker amerikanerne fram. tross heftig motstand. Tyske motangrep er slått tilbake. Poliske tropper har inntatt Moerdijk, tyskernes siste brukader på sydsiden av Maas. De ryddet området med tanks og flammekastere etter at de hadde brutt gjennom betongverkene. På Walcheren er all tysk motstand opphevet. - Longweyers hovedkvarter opplyser at 23 allierte armegrupper har tatt mellom 30 - og 40.000 fanger. - Vise statsminister Attlee uttalte torsdag i Underhuset: Fra den nederlandske regjering har vi fått et offisielt dokument der Nederland forbeholder seg forstatning et passende tysk område, enten som avståelse eller lagt inn under nederlandsk interessesfære. Den britiske regjering vil stille alle rimelige territoriale krav på Tyskland bekostning.

Rijangrep. Tunge amerikanske bombefly eskortert av jagerer bombet torsdag morgen mål i Ruhr. Bedrifter for transtilling av syntetisk olje i Hamburg - Ruhr-distriktet, Leunawerkene og fiendtlig skipsfart ble angrepet. Bombefly fra Italia angrep tyske retreruter i Jugoslavia.

Ungarn. Det raser heftige kamper S for Budapest.

Amerika. Roosevelt er med stor majoritet blitt valgt til president for 4. gang. Han er sikker på et betydelig flertall både i Representantenes Hus og i Senatet. Moskva. Trygve Lie, Terje Møld, ambassadør Arvid og Jens Schive kom torsdag til Moskva. De ble mottatt av viseutenriksminister Mal'sky og flere fremtredende russiske personligheter foruten det diplomatiske korps og et æreskompagni. Trygve Lie hadde onsdag en lang konferanse med Mal'sky.

Kong-Randén har sendt et telegram til president Kalinin i anledning av 30. dagen for oktober-revolusjonen. Telegrammet ble i går gjengitt i Moskva-kringkasteren.

Storbritannia. Den svenske regjering har gitt den norske regjering et lån på 100 millioner kroner til dekning av norske utgifter i Sverige i de nærmeste 6 år. Churchill uttalte torsdag i en lunch hos bergmesteren i London bl. a. om bogivnehetene i 1944 at de er langt større enn i 1943. Rom, Athen, Paris, Brussel og Beograd er befrikket, og befolkningen selv har en stor del av ansvaret for befrikkelsen. I øst og i vest står allierte fortropper på tysk område. Ubåtferen er avbrutt i all fall for en tid. I en av de siste måneder ble ikke en eneste skip senket, bortsett fra et som ble sunket på anedens eller siste dag. Sprang og brandbomber har regnet ned over Tyskland. Ikke har vi hatt og ikke får vi 1/10 del av den påkjønning som de har fått som først begynte med disse angrep. Slik ser stillingen ut, og det er forståelig at vi håper på seier i 1945. I Teheran ifjor ble planene lagt, og det er på tide å få en ny tremaktskonferanse for å stanse menneskehetens lidelser. Utfallet av presidentvalget i Amerika har i høy grad bedret utsiktene til å få et slikt møte i stand. Jeg er kunne si at jeg personlig gleder meg over at mitt samarbeide med Roosevelt skal fortsatte i de måneder som kommer. Hvor ofte er ikke fruktene av et stort slag, som det i Normandie, blitt bortkastet på grunn av manglende loyalt i forfølgelsen, men her så vi hvordan samarbeidet ble selvfølgelig på det tidspunkt da forfølgerne har trukket til seg de ytterste på sine forsyninger og fienden som kommer nærmer sine depoter kan gjøre holdt. En pause er uungkelig. Nye og store operasjoner vil bli satt i verk i de måneder som kommer.